

**UCHWAŁA NR XVII/100/11
RADY GMINY ŻELAZKÓW
z dnia 29 grudnia 2011 r.**

**w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012 - 2014**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.)

Rada Gminy Żelazków uchwala, co następuje

§ 1

Przyjąć Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012 - 2014 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Żelazków.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Gminy Żelazków

Dariusz Nawrzymiak

UZASADNIENIE
do UCHWAŁY NR XVII/100/11
RADY GMINY ŻELAZKÓW
z dnia 29 grudnia 2011 r.

W sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012 – 2014. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie(Dz. U . Nr 180, poz.1493) stanowi, że do zadań własnych gminy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Program zawiera harmonogram działań zgodny z zawartymi w ustawie zadaniami własnymi gminy oraz określa sposób ich realizacji. W związku z powyższym zachodzi konieczność podjęcia uchwały.

Przewodniczący
Rady Gminy Żelazków

Dariusz Wawrzyniak

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2012 – 2014**

Żelazków 2011 rok

Spis treści

Wstęp

- I. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006-2014
- II. Infrastruktura podmiotów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w Gminie Żelazków.
- III. Procedura „Niebieska karta” – Zespół Interdyscyplinarny.
- IV. Cel ogólny i cele szczegółowe Programu.
- V. Koordynacja i realizacja Programu.
- VI. Finansowanie Programu.
- VII. Zadania Gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zwiększenia skuteczności pomocy dla rodzin w których występuje przemoc.

Wstęp

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie bądź zaniechanie działań naruszające prawa albo dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Zjawisko przemocy nie jest jednoznaczne. Wyróżniamy kilka rodzajów przemocy: fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną, zaniedbanie. Ofiarami przemocy są na ogół kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni. Sprawcy przemocy są bezwzględni: zniewalają swe ofiary, stosując wobec nich groźby i demonstracje swej siły. Natomiast ofiary w obliczu przemocy są zwykle bierne, rzadko sięgają po asertywne, a nawet agresywne formy zachowania. Ich wyróżniającą cechą jest silne poczucie winy i przypisywanie sobie odpowiedzialności za akty agresji. Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny ofiary, poczucia bezsilności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w dorosłym życiu. Dlatego też większość ofiar przemocy potrzebuje pomocy innych, bez tego same nigdy nie zdobędą się na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec nich przemocy.

Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społeczeństwa, dostarczając wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.

Próba podjęcia celowych, zamierzonych oraz jednolitych działań na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ustawa ta została uchwalona „w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie”.

„Art. 6. w/w ustawy brzmi: „Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.) i ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu

w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473, z późn. zm.), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.”

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zobowiązała Radę Ministrów do przyjęcia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (przyjęty uchwałą Nr 162/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006 r.), którego zadaniem jest wprowadzenie w życie szerokiego spektrum działań, mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie jak i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy rodzinnej, a także w podejmowaniu odpowiednich działań wobec sprawców.

I. KRAJOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2006 – 2014

Założenia Programu:

1. Zmiana pojmowania przez społeczeństwo zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Promowanie wartości rodzinnych.
3. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy w rodzinie.
4. Promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy.

Podstawowe nurty działań:

1. **Działania uprzedzające:** diagnozujące, informacyjne, edukacyjne, kierowane do ogółu społeczeństwa, a także do osób pracujących z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie.
 2. **Działania interwencyjne:** opiekuńcze i terapeutyczne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie oraz pouczające i izolujące, kierowane do sprawców przemocy w rodzinie.
 3. **Działania wspierające:** psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne i inne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie.
 4. **Działania korekcyjno – edukacyjne:** kierowane do sprawców przemocy w rodzinie.
-

II. INFRASTRUKTURA PODMIOTÓW ZAJMUJĄCYCH SIĘ PRZECIWDZIAŁANIEM PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE ŻELAZKÓW.

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Jest to jednostka organizacyjna pomocy społecznej która zapewnia realizację zadań pomocy społecznej w ustawowym zakresie. Zjawisko przemocy w rodzinie nie tylko spełnia wymogi kryteriów trudnej sytuacji życiowej, z których wynika obowiązek interwencji i wsparcia ze strony pomocy społecznej, ale także jest wymienione wprost w spisie sytuacji, z powodu których pomoc społeczna jest zobowiązana podejmować działania. Bezpośrednią pomocą rodzinom ubogim, w których występuje również przemoc bądź w przypadkach jej podejrzenia, zajmują się pracownicy socjalni. Pomoc może być świadczona w formie pieniężnej (różnego rodzaju zasiłki) i niepieniężnej (np. praca socjalna, pomoc rzeczowa, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia, mieszkania chronione, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, szkolenia, poradnictwo rodzinne itd.).

2. Posterunek Policji.

W przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie policja ma do odegrania niezmiernie ważną rolę i często od skuteczności interwencji zależy, czy pomoc udzielana przez inne służby będzie efektywna. Przemoc domowa wymaga od policji większej aktywności udzielania pomocy niż inne formy przemocy, wobec której interweniuje policja. Policjant musi umieć podjąć działania wobec sprawcy jak i ofiar, co zazwyczaj jest trudne, zwłaszcza w sytuacjach ostrej przemocy, gdy policjant skupia całą uwagę na powstrzymaniu sprawcy i nie ma możliwości jednocześnie prowadzić rozmowy z ofiarą przemocy. Zapewnienie bezpieczeństwa ofierze nie polega jedynie na działaniach doraźnych, np. izolacji nietrzeźwego sprawcy.

3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Jednym z podstawowych zadań Gminnej Komisji jest motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do leczenia odwykowego oraz pomoc rodzinom osób uzależnionych w podejmowaniu działań mających na celu poprawę jakości ich życia poprzez pomoc w rozwiązywaniu sytuacji trudnych związanych z uzależnieniem któregoś z członków tej rodziny.

Z ogólnopolskich badań wynika, że w prawie wszystkich rodzinach z problemem alkoholowym dochodzi do aktów przemocy. Dlatego rola Komisji w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest bardzo ważna, bo to właśnie Komisja często jest tym pierwszym organem, który może to zjawisko w rodzinie zdiagnozować i podjąć działania mające na celu pomoc ofierze przemocy.

4. Placówki oświatowe - szkoły.

Szkoła jest miejscem w którym często dochodzi do ujawnienia zjawiska przemocy w rodzinie. Uważna obserwacja dzieci i słuchanie tego co mówią pozwala na zdiagnozowanie faktu, że w danej rodzinie stosowana jest przemoc.

Charakterystyczną cechą ofiar przemocy jest silne poczucie winy i przypisywanie sobie odpowiedzialności za akty agresji. Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny ofiary, poczucia bezsilności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem.

Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w dorosłym życiu.

Umiejętna interwencja nauczyciela lub pedagoga szkolnego może pomóc rodzinie w podjęciu działań mających na celu przerwanie ciągu zachowań przemocowych i ukaranie sprawcy przemocy.

5. Gminny Ośrodek Zdrowia.

Lekarz rodzinny jest często pierwszą osobą do której trafia ofiara przemocy ze względu na pogarszający się stan zdrowia związany z życiem w permanentnym stresie. Ponadto ofiary przemocy doznają

w wyniku aktów przemocy urazów fizycznych i o pomoc również zgłaszają się wtedy do lekarza.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy art. 3 osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa medycznego oraz badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie.

III. PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY” – ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY.

Procedura „Niebieskie Karty”

Procedura „Niebieskie Karty” jest to ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli ww. podmiotów tj. pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza A „Niebieskiej Karty” przez pracownika socjalnego, policjanta, lekarza, nauczyciela lub członka komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i przekazania go w ciągu 7 dni przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Ten w ciągu trzech dni powołuje grupę roboczą, która ustala plan pomocy ofierze przemocy i podejmuje działania mające na celu interdyscyplinarną pomoc.

Szczegółowy zakres działań w ramach procedury „Niebieska Karta” określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieska Karta” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Zespół Interdyscyplinarny.

W Żelazkowie Zespół Interdyscyplinarny został powołany Zarządzeniem Nr 21/2011 Wójta Gminy Żelazków z dnia 10 listopada 2010r.

W jego skład wchodzi przedstawiciele:

- policji,
- służby zdrowia,
- oświaty – pedagog szkolny,

- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- pracownika socjalnego.

Zadaniem Zespołu jest realizacja działań określonych w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz koordynacja działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w jego skład w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zasady funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego określa ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku.

IV. CEL OGÓLNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

Cel ogólny:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin w których występuje przemoc.

Celami szczegółowymi Programu są:

- podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup społecznych,
- zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom, w których występuje przemoc z uwzględnieniem potrzeb wszystkich członków rodzin,
- zintegrowanie środowisk i działań na rzecz ograniczania zjawiska przemocy w rodzinie.

V. KOORDYNACJA I REALIZACJA PROGRAMU

1. Koordynacją realizacji Programu zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny.
2. Obsługę organizacyjno – techniczną zespołu interdyscyplinarnego zapewnia ośrodek pomocy społecznej.
3. Realizatorzy programu:
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - Posterunek Policji,
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - Placówki oświatowe - szkoły,
 - Ośrodek Zdrowia
4. Podmioty współpracujące przy realizacji Programu:
 - Prokuratura Rejonowa w Kaliszu,
 - Sąd Rejonowy w Kaliszu,
 - Centrum Interwencji Kryzysowej w Kaliszu,
 - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kaliszu,
 - Kuratorzy Sądowi,

W realizacji Programu mogą również uczestniczyć organizacje pozarządowe, kościoły oraz inni partnerzy zewnętrzni w tym media.

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Programu są:

1. Środków własnych instytucji na realizację zadań statutowych,
2. Środki od wojewody,
3. Środki z ministerstwa – programy osłonowe.

VII. ZADANIA GMINY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ ZWIĘKSZENIA SKUTECZNOŚCI POMOCY DLA RODZIN W KTÓRYCH WYSTĘPUJE PRZEMOC.

Cel 1. Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania:

1. upowszechnianie informacji na temat przemocy w rodzinie,

2. organizacja festynów rodzinnych propagujących konstruktywne formy współżycia oraz wychowania w rodzinie,
3. popularyzacja i prezentacja założeń gminnego programu,
4. organizacja lokalnych i udział w ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych,
5. opracowanie i upowszechnienie informatora o programie oraz o instytucjach realizujących zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Realizatorzy:

Urząd Gminy, GOPS, Posterunek Policji, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny.

Cel 2. Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup społecznych.

Działania:

1. włączenie do szkolnych programów profilaktycznych tematyki dotyczącej zjawiska przemocy w tym przemocy rówieśniczej,
2. realizacja warsztatów edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli,
3. uwzględnienie działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w pracy socjalnej,
4. uwzględnienie działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w pracy policji.

Realizatorzy:

GOPS, Urząd Gminy, policja, placówki oświatowe, realizatorzy programów profilaktycznych.

Cel 3. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Działania:

1. szkolenie różnych grup zawodowych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie - diagnozowanie problemu i podejmowanie wczesnej interwencji,
2. szkolenie członków Zespołu Interdyscyplinarnego z zakresu procedury „Niebieska Karta”,

3. organizacja warsztatów i seminariów służących poprawie współpracy i wymianie doświadczeń w ramach Programu.

Realizatorzy:

Urząd Gminy, Pełnomocnik Wójta ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, GOPS, GKRPA

Cel 4. Zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom, w których występuje przemoc z uwzględnieniem potrzeb wszystkich członków rodzin.

Działania:

1. udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie pozostającym w środowisku rodzinnym,
2. pomoc: psychologiczna, pedagogiczna, prawna i socjalna,
3. uruchamianie procedur „Niebieska Karta”,
4. podejmowanie interwencji kryzysowej,
5. współpraca z innymi samorządami w celu pomocy ofiarom przemocy,
6. informowanie ofiar przemocy o możliwościach uzyskania pomocy na terenie gminy o poza nią,
7. działalność Zespołu Interdyscyplinarnego,
8. bezpłatna pomoc medyczna ofiarom przemocy.

Realizatorzy:

GOPS, Policja, GKRPA, placówki oświatowe, ośrodek zdrowia, Zespół Interdyscyplinarny.

Cel. 5 Zintegrowanie środowisk i działań na rzecz ograniczania zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania:

1. współdziałanie instytucji oraz koordynacja działań w ramach Programu,
2. organizacja raz w roku spotkania realizatorów Programu w celu jego ewentualnej modyfikacji,
3. organizacja spotkań realizatorów programu w monitorowania jego realizacji.

Realizatorzy: Urząd Gminy, Pełnomocnik Wójta ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, realizatorzy programu.

Przewodniczący
Rady Gminy Żelazków
Dariusz Wawrzyniak